

(Van een onzer verslaggevers)  
Op 24 april van het jaar 1894 werd te Warmenhuizen het huwelik voltrokken tussen de 27 jaar oude landman Martinus Pronk en Neeltje Quant, oud 23 jaren, zonder betoep. Beiden waren geboren en woonachtig te Warmenhuizen. Hoe zeer voor de hand liggend was het dus, dat het jonge echtpaar zich in het dorp, waar zij beiden waren opgevoerd, de school hadden gevolgd, en elkaar nader hadden leren kennen, zonder vastgestelde betoepingen, zoude vestigen? Bovendien zou het een verloofing van de afkomst hebben

## Martinus en Neeltje: directe grondleggers van een wijd vertakt geslacht in Warmenhuizen



Martinus Pronk en Neeltje Quant

beteken, indien Martinus en Neeltje de Geestmerambacht de rug zouden toekeren om hun geluk elders in de provincie te beproeven. Ach, waarom? Tusschen enkele bunders land in de polder en vond daarop een redelijke betaalkontract voor zijn gezin. Bovendien verliet men later de eigendom over het cafeetje „De Oostvaard“ en er was niemand meer — ook het echtpaar elf niet — die zich enige zorgen maakte over de financiële toekomst van de afce. Na een leven, dat hun veel voorpoed en welgeleid achtien kinderen had gebracht, overleden de echtelieden n respectievelijk 1922 en '37. „De Oostvaard“ kwam in handen van de zoon Martinus Johannes. Deze droeg de verantwoordelijkheid na verloop van jaren weer over aan zijn eigen zoon, Martinus Johannes, die het bedrijf tot de dag van heden beheert. Is het daarom verwonderlijk, dat de Pronks immer een trouwvolk zijn gebleven, zolang de mannelijke helft ervan op de afce bleef zich kan voorzien van een natje aan de toep, waar eens hun vader of oom en voor hen hun grootvader of oud-oom (naar gelang de familiebend) reeds achter de pomp stond. Doch dit is

niet het meest belangrijke aspect. Men is „puur grootsk“ op de stam, die het leven, de historie en de ontwikkeling van de Heerlijkheid Warmenhuizen voor een heel mede-bepaald. Voor een heel ja. Want de kronieken leren, dat reeds in 1698 ene Erbare Jan Cornelis Pronk een woning met erf te Grabbendam erfde van zijn zuster Anna Cornelisdr. Het huis kwam volgens een oude koopakte reeds in 1632 in eigendom van de familie. Als men uitgaat van de mo-

getijheid, dat de zeventiende eeuwse koper reeds van georderde leeftijd was, kan worden vastgesteld, dat al omstreeks de Reformatie het geslacht Pronk te Warmenhuizen was gevestigd. Geloof niet, dat iedere raszettere Pronk zich nu op de borst stant te slaan, want daarvoor is het een veel te nuchter volk. Maar slechts het feit, dat eenmaal per twee jaar een paar honderd namen en nachten samenkomen in „De Oostvaard“ om er onder de portretten van de rechtstreekse stamouders Martinus en Neeltje een dag lang aangenaam bijeen te zijn, wijst er voldoende op dat men zich nauw versnoet voest met elkaar. En niemand zal het — tot in de verste neventak — durven tegenpreten: de familienaam vindt zijn oorsprong niet in de pronkacht der voorvaderen, noch in de Latijnse voornaam Pronkica, zo die beroepsopvolgers bevesten, doch in die krachtige lichaamsbouw van hen, die in lang verloop tijden op vruchtbare bodem de zetel van het geslacht plantten...



## Een dorp vol Pronk-stukken

WARMENHUIZEN — Omdat de Warmenhuizers geen geschiedvorsers zijn, is het maar gelukkig dat anderen namens hen de nieuwsgierige neus in de familie-historie en -achtergronden hebben gestoken. Arie Mekken was een aantal jaren achtereenvolgend actief in talrijke gemeentelijke en provinciale archieven; bestudeerde notariële, kerkelijke en overheids-akten; verzamelde brieven en bidprentjes en distilleerde hieruit een geschiedschrijving van de stam Pronk met hun aftakkingen.

STICHTING  
IN RIJSWIJK  
ZET FAMILIE-  
ARCHIEF OP



Simon Evert Pronk uit Rijswijk:  
„Pronken zijn mensen, zoals alle andere.“

door henk schaaft

De 46-jarige Simon Evert Pronk in Rijswijk houdt zich reeds dertig jaar achtereen bezig met de naamshistorie zijner familie. Hij is geen directe telg van het Warmenhuizer geslacht, doch voelt zich wel sterk verbonden met alle vijf- à zesduizend in Nederland levende Pronken. „In 1938 maakte ik een pril begin met een onderzoek naar de familie Pronk in Scheveningen.

Door de jaren heen heb ik mijn collectie met gegevens steeds verder opgebouwd. De heer Pronk, rijksambtenaar bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat, heeft de Scheveningse tak —

- OST TEL
- Kant
  - PRONK C J Timmer-aann L
  - PRONK C P, Vellingw 20
  - PRONK M, Dorpsstr 227
  - PRONK Jr M, Veeverlosk, Dorp
  - PRONK M H M, D kapsalon,
  - PRONK M J Caféh Dorpsstr A
  - PRONK M J, Veehoud, Dorpsstr
  - PRONK Nic H Oud Wulpendorp
  - PRONK Jr N H, Veeknipper, H
  - PRONK P J Keurn groentenvelij 46
  - PRONK Jzn P J, Bloemenkw, Rij
  - PRONK P J, Staatfonsstr 14
  - PRONK S, Schilder, Oudewal 2
  - PRONK-MAK M, Oud Wulpendorp
  - QUANT H M, Bijlartwedstr 1 Df
  - Krankhoorn 23
  - QUANT-GERRITZEN F A M, De

### Een knipsel uit het telefoonboek onder „Warmenhuizen“

waaruit de stichter van de badplaats, Jacob Pronk stamt — van 1820 tot 1920. Zijn onderzoek heeft zich nu uitgebreid tot de gemeentelijke archieven van Amsterdam, waar hij een indicatie heeft aangetroffen, die teruggaat tot 1522. „En in het Haarlems belastingboek groef ik 1511 op, waar ene Willem Derckszoon Pronk te boek stond. Het is niet onwaarschijnlijk, dat het Warmenhuizer geslacht in Haarlem of Amsterdam rond deze periode zijn oorsprong zal vinden.

### Beurtschippers

De Pronken zijn steeds een varende familie geweest. De Scheveningers be-dreven in hoofdzaak de visvangst op zee; een deel van de Amsterdammers was turischipper, waardoor de aanwezigheid van een tak in de vissgubieden in het oosten van het land valt te verklaren. Eveneens waren er Pronken werkzaam als beurtschippers. Via de watersverbinding Amsterdam — Alkmaar en Alkmaar — Noordkooop zou het mogelijk zijn, dat enkele familieleden zee op de wal langs het kanaal hebben gevestigd.

Deze verhuizing kan zich hebben voorgedaan omstreeks de reformatie. De nakomelingen zullen trouw gebleven zijn aan hun geboortegrond, omdat zij steun aan elkaar vonden in de strijd tegen de hervormers. De Warmenhuizer loot is steeds rooms-katholiek gebleven.

„Waarom weten wij van de school wel praktisch alles over het Huis van Oranje, compleet met hun bastaarden en eigenlijk niets van onze eigen families?“ vraagt de heer Simon Pronk zich af. „Heus, je komt bij je eigen voorvaders — als je je daarin wilt verdiepen — ook fraaie geschiednissen tegen. Het is juist zo interessant de sociale achtergronden te achterhalen.“

Met name door de overzeese reislust der Scheveningers kent de stam reeds vroeg verschillende „vertegenwoordigingen“ in het buitenland. De heer Pronk: „Ik vraag altijd aan vrienden of kennissen of zij in het plaatselijke telefoonboek willen kijken, als zij over de grens met vakantie gaan. Inderdaad blijkt dan veelal, dat zich in de meest onmogelijke oorden Pronken hebben gevestigd“. Op deze wijze ontdekte men een complete familie van drie gezinnen in Denemarken, aanvankelijk afkomstig van de Waddeneilanden, die rond 1840 emigreerde. In een begraafregister op de Shetland-eilanden komt tweemaal de naam Pronk voor.

Adriaan Pronk uit de Wogmeer is veertig jaar geleden, tijdens de crisistijd, naar Damprichard in de Franse

Doel van de stichting: het onderhouden van contact met alle mogelijke familieleden, tot in de verste graad; het gezamenlijk opzetten van een archief over de voorouders, alsmede het uitgeven van een orgaan onder de naam „Pronkstukken“, waarin een aantal keren per jaar melding wordt gemaakt van een aspect uit de historie en be-

Jura getrokken, waar hij een eigen kaasfabriek stichtte. In Noord-Holland was hij een simpele kaasmaker bij De Eendracht“, waar de zaken duidelijk achteruit gingen ten gevolge van de economische ontwikkelingen.

Deze informatie en alle overige geschiedkundige wetenswaardigheden omtrent het eenvoudige doch keihard werkende geslacht wil Simon Evert Pronk eens op een meer uitgebreide schaal verspreiden. En daarom heeft hij samen met een aantal maatschappelingen (hoe kan het anders) een stichting „Familie-archief Pronk“ in het leven geroepen.

richten van de „plaatselijke afdelingen” worden opgenomen. „Ik kan me niet voorstellen, dat ik geen paar honderd enthousiaste Pronken achter me zou krijgen”, aldus de Rijswijker amateur-genealoog. „Wie is niet geïnteresseerd in de achtergronden van zijn eigen familie?” Voor ieder die gevolg wil geven aan zijn oproep, luidt het adres: Generaal Spoorlaan 199 te Rijswijk.

## Forse kluit

De heer Pronk zal er overigens een forse kluit aan krijgen, wil hij zich verdiepen in de Noordhollandse Pronkenhistorie. Daarover weet de Alkmaarder Arie Mekken die zich nog slechts be-

perkte tot Warmenhuizen, mee te praten. Want wie zijn de rechtstreekse stamvaders van de tak in Beemster, Medemblik, Avenhorn, Stijbekarspel of Zuid-Schermer?

„Als er kapitaalcrachtige familieleden zijn, die geld willen steken in een diepgaand onderzoek zou dat natuurlijk erg leuk zijn”, aldus de stichtingsvoorzitter in Rijswijk. „Maar ’t moet voorlopig een hobby blijven”. Een liefhebberij overigens, die tot

boeiende ontdekkingen kan leiden. Men zal eruit leren, dat het geslacht behalve zijn Pronk-juwelen ook vreemde Pronk-bonen heeft gekend. Zoals in de dagen van de Verenigde Oostindische Compagnie, toen zelfs een neef op Ceylon de officiële staatsfunctie van beul uitoefende.

Men was heus niet netter of minder netjes dan overige geslachten. Waaraan Simon Evert uit Rijswijk de wijze waarheid verbindt, dat de Pronken mensen waren als alle andere mensen en dat niets menselijks hun vreemd is.....